

➔ Telenor Norge AS
Snarøyveien 30
1331 FORNEBU
Norge

Vår ref.:
0902010-129 - 411.7

Vår dato:
25.5.2012

Deres ref.:
TnR-2010-069

Deres dato:
30.3.2012

Saksbehandler:
Ståle Øverland

Regnskapsmessig skille i tidligere marked 15

Post- og teletilsynet (PT) viser til Telenors rapportering av regnskapsmessig skille for andre halvår 2011 datert 30. mars 2012. Det vises videre til rapport om revisors kontrollhandlinger, som ble oversendt fra Telenor til PT 13. april 2012. Rapporteringen er basert på PTs vedtak 5. august 2010 og 29. oktober 2010.

Telenor oppgir at rapporteringen viser at Telenor sin sluttbrukervirksomhet ville hatt et positivt resultat hvis denne var skilt ut som en egen enhet og hadde stått overfor samme tilgangspriser som kjøpere av henholdsvis MVNO-tilgang og nasjonal gjesting hos Telenor. Det at rapporteringen viser negativt resultat for tale/sms kan etter Telenors vurdering ikke tillegges vesentlig vekt, siden det etter Telenors oppfatning ikke gir mening å måle lønnsomheten på et lavere nivå enn det bundlede produktet. Når det gjelder fordeling av felleskostnader viser Telenor til notat fra Trond Bjørnenak av 21. september 2011. PT viser i den forbindelse til vår behandling av dette spørsmålet i brev fra PT til Telenor av 9. desember 2011.

Selv om sluttresultatet i det regnskapsmessige skillet er positivt for begge tilgangsformer dersom man ser tale, sms og data under ett har PT merket seg at resultatene for andre halvår 2011 gjennomgående er svakere enn resultatene var for første halvår. Særlig resultatene for tale og sms er svekket, og er nå negative både for MVNO-tilgang og for nasjonal gjesting basert på de tilgangsavtalene som er utgangspunktet for rapporteringen.

Det fremgår av PTs vedtak 5. august 2010 og senere korrespondanse med Telenor, at PTs vurdering av om Telenor etterlever forbudet mot diskriminering på pris ikke utelukkende vil bero på rapporteringen av regnskapsmessig skille, men også på økonomiske analyser på et mindre aggregert nivå, jf. også SDs vedtak 6. april 2011. I den forbindelse utvikler PT en marginskivmodell. Modellen og dokumentet «Prinsipper for bruk av marginskivtester ved oppfølging av kravet til ikke-diskriminering i markedet for tilgang til og originering i offentlige mobilkommunikasjonsnett (marked 15)» ble 16. mai 2012 lagt ut på PTs hjemmeside for offentlig høring¹.

PT vurderer at regnskapsoppstillingene i Telenors rapportering for andre halvår 2011 isolert sett ikke gir grunnlag for å konkludere med at Telenor ikke har etterlevd kravet til ikke-diskriminering i

¹http://www.npt.no/portal/page/portal/PG_NPT_NO_NO/PAG_NPT_NO_HOME/TJENESTER/markedsregulering/marked15.

perioden for rapporteringen. PT vil imidlertid gjøre en bredere vurdering av Telenors etterlevelse av ikke-diskrimineringskravet basert på regnskapsmessig skille og andre økonomiske analyser når marginskvismodellen er ferdigstilt.

Med hilsen

Irene Åmot (e.f.)
avdelingsdirektør

Hans Jørgen Enger
fung. seksjonssjef

Post- og teletilsynet
Postboks 93

Vår dato
30.03.2012

Vår referanse
TnR-2010-069

4791 Lillesand

Deres dato
11.03.2011

Deres referanse
0902010-81

Vår saksbehandler
Torbjørn Hauger

REGNSKAPSMESSIG SKILLE I TIDLIGERE MARKED 15

Vi viser til Post- og teletilsynets (PT) vedtak 5. august 2010 i tidligere marked 15, endring av vedtak datert 29. oktober 2010 og etterfølgende korrespondanse i saken. I henhold til vedtaket oversendes Telenors rapportering av regnskapsmessig skille basert på regnskapstall, priser og volumer for andre halvår 2011.

Nærværende brev inneholder forretningshemmeligheter. Tekst merket [UOFF] bes unntatt fra offentlighet og partsinnsyn, jf. offl. §13, jf. fvl. §§ 13 og 19.

I vedtaket 5. august 2010 ble Telenor pålagt å utarbeide et regnskapsmessig skille mellom nettvirksomheten og den interne tjenesteleverandørvirksomheten for sin mobilvirksomhet i Norge. PT har stadfestet at det er Telenors egne samtrafikkpriser som skal benyttes i regnskapsoppstillingen, og har videre angitt prinsipper for å fordele både inntekter og kostnader mellom tale/SMS og data. Mobiltjenestene selges bundlet, noe som medfører at valg av fordelingsprinsipper i stor grad bestemmer resultatet for hhv tale/SMS og data. Telenor er derfor enig med PT i at hvorvidt prisene for tilgang er i overensstemmelse med kravet til ikke-diskriminering må avgjøres ut fra en helhetsvurdering.

Regnskapsmessig skille MVNO-avtale: [UOFF tabell]

Tall i mkr	MVNO	
	Tale/SMS	Data
Inntekter		
- Kostnader til nettoperatør		
- Ekstern varekost		
= Bruttofortjeneste		
- Kostnader intern sluttbrukervirksomhet		
= Resultat		
- Kalk. Rente (13,5%)		
= Resultat etter kalk. Rente	-320	639

Telenor inngikk 18. august 2010 en tilleggsavtale med Network Norway vedrørende nasjonal roaming ("tilleggsavtale 18. august.2010"), og denne avtalen lå til grunn for rapporteringen av regnskapsmessig skille for første halvår 2011. Network Norway [UOFF har misligholdt denne avtalen,] og er i henhold til vilkårene i tilleggsavtalen fakturert i henhold til prisene i avtale om nasjonal roaming datert 3. april 2008 ("avtale 3. april 2008") fra 3. oktober 2011. Nedenfor viser vi regnskapsmessig skille for nasjonal gjesting både med vilkårene i "tilleggsavtale 18. august 2010" for hele perioden, og med vilkårene i "avtale 3. april 2008" fra 3. oktober 2011.

Regnskapsmessig skille nasjonal gjesting avtale ("tilleggsavtale 18. august 2010"): [UOFF tabell]

Tall i mkr	Nasjonal gjesting	
	Tale/SMS	Data
Inntekter		
- Kostnader til nettoperatør		
- Ekstern varekost		
= Bruttofortjeneste		
- Kostnader intern sluttbrukervirksomhet		
= Resultat		
- Kalk. Rente (13,5%)		
= Resultat etter kalk. Rente	-24	839

Regnskapsmessig skille nasjonal gjesting avtale ("avtale 3. april 2008" fra 3.oktober 2011): [UOFF tabell]

Tall i mkr	Nasjonal gjesting	
	Tale/SMS	Data
Inntekter		
- Kostnader til nettoperatør		
- Ekstern varekost		
= Bruttofortjeneste		
- Kostnader intern sluttbrukervirksomhet		
= Resultat		
- Kalk. Rente (13,5%)		
= Resultat etter kalk. Rente	-375	576

Inntekter omfatter inntekter som er fakturert sluttbrukere og inntekter fra samtrafikk til de samme sluttbrukerne. Inntektene som er fakturert sluttbrukerne hentes fra regnskapet og omfatter alle relevante tjenester som sluttbrukerne kjøper av Telenor Norge. Inntektene fra samtrafikk inkluderer inntekter på samtrafikk fra Telenors egen fastnettvirksomhet, som om mobil og fastnettvirksomheten i Norge var organisert i to adskilte selskaper, og det mellom dem var etablert

en standard samtrafikkavtale. Inntektene baseres på Telenors egne samtrafikkpriser. I tillegg inkluderer inntektene også noen inntekter som kommer fra forhandlere og andre operatører, bl.a. salg av mobiltelefoner og porteringsinntekter.

Spesifikasjon av inntekter:

[UOFF tabell]

Tall i mkr	Tale/SMS	Data
Etablerings og abonnementsinntekter		
Trafikkinntekter innland		
Trafikkinntekter utland		
Andre inntekter sluttbrukere		
Inntekter fakturert sluttbrukere		
Termineringsinntekter Tale		
Termineringsinntekter SMS		
Termineringsinntekter MMS		
Termineringsinntekter		
Mobiltelefoner		
Nummerportering		
Øvrige inntekter		
Andre inntekter		
Sum inntekter		

Kostnader til nettoperatør omfatter de kostnadene Telenors interne sluttbrukervirksomhet ville betalt til intern nettoperatør hvis det mellom disse var etablert en MVNO-avtale eller avtale om nasjonal gjesting. De avtaler som er benyttet i regnskapsmessig skille oppstillingen er Telenors standard MVNO avtale og de to ovenfor beskrevne avtalene om nasjonal gjesting med Network Norway. Kostnaden er beregnet ved å multiplisere det volum av taletrafikk, SMS og datatrafikk som genereres av og termineres til sluttbrukerne med prisene i henholdsvis MVNO-avtale og avtale om nasjonal gjesting. Det er ikke benyttet høyere rabattsats enn den som er oppnådd av kjøperen av tilgang med minst volum for den aktuelle tilgangsformen. Eventuell engangsavgift (yearly maintenance fee) er fordelt over avtaleperioden og inkludert i kostnaden til nettoperatør.

Spesifikasjon av kostnader til nettoperør MVNO avtale:

[UOFF tabell]

Tall i 1000		Volum	Pris (kr)	Rabatt ¹	MVNO	Data
Tale	on-nett				Tale/SMS	
	off-nett	originert				
SMS		terminert				
	on-nett					
	off-nett	originert				
		terminert				
Data						
Innholdstjenester						
Yearly maintenance fee						
Sum tilgangskostnad						

Kostnadene for data er beregnet i henhold til nedenstående spesifikaasjon:

[UOFF tabell]

Abonnement	Volum	Pris (kr)	Rabatt ¹	MVNO	Data
C Mobilt Ercbånd Av&Til					
C Mobilt Ercbånd Betal for bruk					
C Mobilt Ercbånd Dag&Natt					
C Mobilt Ercbånd Fri Bruk					
C Mobilt Ercbånd Kved & Helg					
C Mobilt Ercbånd Litt Bruk					
C Mobilt Ercbånd 39					
C Mobilt Ercbånd 99					
C Mobilt Ercbånd 149					
C Mobilt Ercbånd 199					
C Mobilt Superbredbånd L					
C Mobilt Superbredbånd M					
C Surfpad L					
C Surfpad M					
C SurfPad Day					
C Mobilsurf + Mobilsurf Kontroll					
C iPhone-ringeløser					
C Taleabonnement eks iPhone					
B Mobilt Ercbånd Fri Bruk					
B Mobilt Ercbånd Large					
B Mobilt Ercbånd Kved & Helg					
B Mobilt Ercbånd Litt Bruk					
B Mobilt Ercbånd Medium					
B Mobilt Ercbånd Small					
B Mobilt Ercbånd Total					
D Bedriftspakke Medium					
B Bedriftspakke Small					
B Bedriftspakke Large					
B Bedriftspakke Total					
B Mobilsurf					
B Taleabonnement					
MMS ale abonnement					
Sum					

Spesifikasjon av kostnader til nettoperør nasjonal gjesting avtale ("tilleggsavtale 18. august 2010"):

[UOFF tabell]

Tall i 1000		Volum		Pris (kr)		Nasjonal gjesting	
						Tale/SMS	Data
Tale	on-nett						
	off-nett	originert	(
		terminert					
SMS	on-nett						
	off-nett	originert	(
		terminert					
Data							
Innholdstjenester							
Abonnement							
Sum tilgangskostnad							

Spesifikasjon av kostnader til nettoperør nasjonal gjesting avtale ("avtale 3. april 2008"):

[UOFF tabell]

Tall i 1000		Volum		Pris (kr)		Nasjonal gjesting	
						Tale/SMS	Data
Tale	on-nett						
	off-nett	originert	(
		terminert					
SMS	on-nett						
	off-nett	originert	(
		terminert					
Data							
Innholdstjenester							
Abonnement							
Sum tilgangskostnad							

Ekstern varekost tar utgangspunkt i totale vare- og trafikkostnader i Telenor Norge og fordeles mellom intern sluttbrukervirksomhet, tjenesteleverandører, eksterne MVNOer og "Utlendinger i Norge" etter volum, og inkluderes i regnskapsoppstillingen. Ekstern varekost inkluderer samtrafikk til Telenors egen fastnettvirksomhet, som om mobil og fastnettvirksomheten i Norge var organisert i to adskilte selskaper, og det mellom dem var etablert en standard samtrafikkavtale.

Spesifikasjon av ekstern varekost MVNO:

[UOFF tabell]

Tall i mkr	MVNO	
	Tale/SMS	Data
Trafikkostnader innland		
Trafikkostnader utland		
iPhone		
Nummerportering		
Andre kostnader		
Sum ekstern varekost		

Spesifikasjon av ekstern varekost nasjonal gjesting ("tilleggsavtale 18. august 2010"):

[UOFF tabell]

Tall i mkr	Nasjonal gjesting	
	Tale/SMS	Data
Trafikkostnader innland		
Trafikkostnader utland		
iPhone		
Nummerportering		
Andre kostnader		
Sum ekstern varekost		

Spesifikasjon av ekstern varekost nasjonal gjesting ("avtale 3. april 2008"):

[UOFF tabell]

Tall i mkr	Nasjonal gjesting	
	Tale/SMS	Data
Trafikkostnader innland		
Trafikkostnader utland		
iPhone		
Nummerportering		
Andre kostnader		
Sum ekstern varekost		

Interne kostnader for sluttbrukervirksomheten omfatter alle kostnader sluttbrukervirksomheten pådrar seg for å kunne selge og levere tjenestene til sluttbrukerne. Typiske aktiviteter/prosesser vil være salg, markedsføring, kundeservice, fakturering, drift av serviceplattformer, drift av IT-systemer og relevante støttesystemer, økonomistyring og ledelse, samt øvrige stabsaktiviteter.

Kostnader for Telenors interne tjenesteleverandør er identifisert ved å benytte informasjon fra produktregnskapet fra 2010. Her har vi informasjon om hvilken andel av kostnadsbasen for Telenor

Norge som er relatert til den interne tjenesteleverandør for mobilvirksomheten i Norge. Denne informasjonen har vi pr. divisjon, og sammenholdt med informasjon pr. divisjon fra finansregnskapet, har vi funnet relevant kostnadsbase for vår interne tjenesteleverandør for andre halvår 2011. Kostnader for tjenesteplattformer og kapitalbinding er holdt uendret fra foregående år. Disse kostnadene er i hovedsak stabile, og beste estimat på neste periodes kostnader er foregående periodes kostnader.

Spesifikasjon av kostnader for intern sluttbrukervirksomhet:

[UOFF tabell]

Tall i mkr	
Salg- og kundeledelse	
- herav Provisjoner	
- herav Salgs- og salgsstøtteaktiviteter	
- herav Distribusjonskostnader	
Markedsstyring	
Kundebetjening	
Styring- og støtteprosesser	
- herav IS-kostnader	
Fakturering og innkrevning	
Leveranse	
Produktstyring og andre prosesser	
Tjenesteplattform kostnader	
Avskrivninger	
Sum kostnader intern sluttbrukervirksomhet	

Fordeling av inntekter og kostnader mellom tale/SMS og data

Telenor er bedt om å rapportere regnskapsmessig skille for hhv tale/SMS og data. I produktet "data" inkluderer vi alle tjenester som produseres via pakkesvitsjet data, mens tale/SMS er produkter som realiseres via tale og SMS i tilgangsavtalene. Kolonnen for data inneholder følgende produkter:

- Pakkesvitsjet data fra tale- og mobilt bredbånd abonnement
- MMS
- Trådløs sone
- Internasjonal gjesting pakkesvitsjet data og MMS
- Innholdstjenester levert over pakkedata

Inntekter som oppstår som en følge av at en kunde forbruker et bestemt produkt er fordelt direkte til tale/SMS eller data. Dette kan være trafikk som er priset pr. enhet (pr. samtale, minutt, SMS, MMS, MB etc.). Videre er inntekter som oppstår som en følge av at kunden abonnerer på et produkt fordelt direkte til tale/SMS eller data. Dette kan være mobilt bredbånd abonnement, SMS-pakker etc. Der månedsprisen for et taleabonnement inkluderer en gitt mengde tale/SMS og/eller data, fordeles en andel av abonnementsinntekten ut på disse produktene. Terminerte inntekter blir fordelt direkte til tale/SMS eller data.

Vi deler inn abonnementene i tre grupper, og fordeler ovenstående direkteinntekter mellom tale/SMS og data i hver av gruppene. Abonnementsgruppene er Taleabonnement, Mobilt bredbånd abonnement og Telemetri abonnement.

Fellesinntekter er inntekter som oppstår uten å være direkte relatert til forbruket av en tjeneste. Disse fellesinntektene består i hovedsak av abonnementsinntekter, og blir først tilordnet hver av de tre abonnementsgruppene. Deretter blir fellesinntektene fordelt mellom tale/SMS og data etter direkte inntekter i hver av de tre abonnementsgruppene.

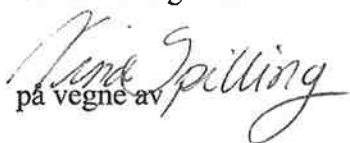
Tilgangskostnad knyttet til forbruk av minutter, SMS og MB fordeles direkte til tale/SMS og data. Eventuell yearly maintenance fee og betaling for SIM kort fordeles etter direkte tilgangskost.

Direkte trafikkostnader blir fordelt til tale/SMS og data etter hvilket produkt som forårsaker trafikkostnaden. Felles trafikkostnader blir fordelt etter allerede fordelt tilgangskost og direkte trafikkostnader.

Der vi kan identifisere driftskostnader som gjelder enten tale/SMS eller data, blir denne kostnaden fordelt direkte til gjeldende produkt. Dette kan være provisjoner mobilt bredbånd, kostnader SMSC etc. Felles driftskostnader og kalkulatorisk rente fordeles ut på produktene tale/SMS og data etter allerede fordelte kostnader.

Rapporteringen viser at Telenor sin sluttbrukervirksomhet ville hatt [UOFF et positivt resultat] hvis denne var skilt ut som en egen enhet og hadde stått overfor samme tilgangspriser som kjøpere av MVNO- eller nasjonal gjesting tilgang hos Telenor. Rapporteringen [UOFF viser negativt resultat for tale/SMS, uten at dette etter Telenors mening kan tillegges vesentlig vekt]. Tale/SMS og data bundles i sluttbrukermarkedet og selges i hovedsak som ett produkt, og det vil etter Telenors oppfatning ikke gi mening å måle lønnsomheten på et lavere nivå enn for det bundlede produktet. Det er PTs angitte metodikk for fordeling av felleskostnader [UOFF som gir dette resultatet], og Telenor vil som tidligere kommunisert fremholde dekningsbidrag for tale/SMS og data som en mer relevant fordelingsnøkkel for felleskostnader. Vi viser i denne sammenheng til notat datert 21.09.2011 av professor Trond Bjørnenak "Vurdering av regnskapsmessig skille for tale/sms og data (marked 15)" som tidligere er oversendt PT.

Med hilsen
Telenor Norge AS

på vegne av

Siri Kalager
Regulatorisk direktør